2899

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 74. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 31, 1948. No. 74. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 31 БЕРЕЗНЯ 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 / 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БАРУК ДОРАДЖУЄ НЕГАЙНО ПЕРЕВЕСТИ ВСЕБІЧНУ МОБІЛІЗАЦІЮ

Вашингтон, 29 березня. — Бернард Барук, звісний дорадник президентів під час обох воєн, візвав конгрес ухвалити негайно тимчасовий закон про поборову службу і закон про загальний військовий вишкіл, а для підтримки обох засобів перевести ще цілковиту промислову й економічну мобілізацію всієї країни. Такий плян предявив він на переслуханні сенатської комісії збройної служби. На його думпрограма мобілізації повинна йти в такому порядку: ухвалити повновласти в справі перщенства, приділів і пайкування; наложити стелю на ціни, комірне й спинити інфляцію; перевести оподаткування, яке виключало б зиски з війни; перевести засаду з часів війни „працюй або воюй" і перевести обрахунок робітничих сил, професіоналістів і науковців; зладити інвентар стратегічних матеріялів і посилити досліди, як теж поширити розвідчу й інформаційну службу; затримати в готовості воєнні заводи, децентралізацію промислу, найновіших приміщень промислів в підземеллях і злагдження однакових воєнних контрактів. Таку мобілізацію мав би оголосити президент проклямацією за підтримкою конгресу.

Потім пригадує Барук таке: „У міжвоєннім часі я все дораджував, щоб таку програму тримати на списку законів, щоб вона могла функціонувати на випадок війни, одначе цього не зроблено. Наслідок того був такий, що коли прийшов час, люди вагалися, партачили мобілізацію і проволікали війну з витратою життя й більйонів гроша". Він пригадав теж, що Америка раз мусить ясно заявити, де вона стоїть так, щоб інші народи світу могли орієнтуватися. Це допоможе теж до порозуміння з Росією. — Подібні ради дав теж Чарлз Вилсон, предсідник Дженерал Електрик Компані, який був містопредсідником Ради Воєнної Продукції.

Тайні наради над складенням плянів війни.

У будинку Пентагону у Вашингтоні зійшлися найвищі урядовці зі секретаріяту оборони і голови всіх трьох генеральних штабів, щоб виробити докладний плян мобілізації, як це оприлюднено по радіо. Наради відбуваються в тайні і з них ледви чи появиться який комунікат.

НЕ ХОЧУТЬ ДОПУСТИТИ ДО ЦЕНЗУРИ В ЧАСІ МИРУ.

Вашингтон. — Комітет, який представляє щоденну пресу, журнали, фільмові підприємства й радієві програми повідомив секретаря оборони, Джеймса Форестала, що в інтересі загалу не треба заводити цензури в мирні часи. Крім цього така цензура не далась би перевести в життя. Комісія радила кілька тижнів на запрошення Форестала.

АЙЗЕНГАВЕР НЕ ХОЧЕ БУТИ КАНДИДАТОМ ДЕМОКРАТІВ.

Вашингтон. — Представник генерала Двайта Д. Айзенгавера застановив поширювання поголосок, наче б бувший голова генерального штабу мав прийняти кандидатуру на президента Злучених Держав з рамени Демократичної партії.

ПРО УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ

Ню Йорк. — У тижневику Ню Йоркер з 27 березня поміщена статейка про красу й виріб українських писанок, які у великих кількостях продає базар Сурма при 7-мій вулиці. Не підписаний автор згадує про розмову з власником базару і про його інформації в справі писанок. Є там і передання, що це таке писанки, що це „Підливний Понеділок", уладжуваний парубками для дівчат, які не дають писанок своїм милим; є згадка про гуцулів з Карпат, і про жінок, що пишуть писанки довгими вечорами, і як ними обдаровують себе взаємно украинці зо словами „Христос Вокрес!"

ЛУЇС ДІСТАВ НАКАЗ ЯВИТИСЯ ПЕРЕД СУДОМ.

Вашингтон. — Предсідник майнерської юнії, Джан, Л. Луїс, дістав наказ від федерального дистриктового суду явитися у вівторок 30 березня в суді і вияснити, чому він не послухав зазиву президентської комісії і не явився перед нею в понеділок 29 березня. Загально думають, що коли б Луїс не дав належного вияснення, тоді суд накаже йому явитися перед президентською комісією, яка переводить досліди над причинами страйку в шахтах мягкого вугілля на підставі робітничого закону. Тому, що Луїс уживає способних адвокатів для своєї оборони, надіються довгої правничої боротьби, а з цим іде теж і довге тривання страйку.

ЗАЛІЗНИЦІ ПРИЙНЯЛИ ПІДВИШКУ ПЛАТНІ НА 15½ ЦЕНТІВ.

Шікаго. — Залізничі підприємства прийняли доручення президентської комісії, щоб признати підвишку на 15½ центів на годину для машиністів, доглядачів возів і кондукторів. Підвишка має обняти 125,000 людей. Представники залізничих братств не сказали ще свого слова, бо вони мають нарадитися над цим предявленням на зібранні у Клівленді найблизчого понеділка.

ЖИДИ ПЕРЕВОДЯТЬ ПОБІР РЕКРУТА ДЛЯ ПАЛЕСТИНИ.

Ню Йорк. — Американська Ліга Вільної Палестини видала зазив до зголошування добровольців для служби жидівської держави в Палестині. Це мала б бути демонстрація проти пляну Обєднаних Держав вислати до Палестини міжнародну міліцію. Досі зголосилося біля 1,000 рекрутів, а між ними є більшість ветеранів другої світової війни. Побір переводить майор Семюел Вайзер, який надіється зібрати в Америці 10-тисячну жидівську армію. Її мають назвати Легіоном Джорджа Вашингтона.

Радше війна ніж неволя, заявляє президент Труман

Вашингтон, 29. березня. — На обіді з нагоди конвенції Грецького Поступового Товариства Агепа сказав президент Труман, що в 1940 році Греція находилася в подібнім положенні, як тепер, бо їй загрожувала неволя збоку націстів. Тоді націсти дійсно поневолили Грецію, а сьогодні комуністи не могли цього діпняти дякуючи допомозі Греції збоку Америки. Так само й Туреччина зберегла свою незалежність тому, що Злучені Держави прийшли їй в час з допомогою. „Мир — це єдине бажання, яке наша країна має завжди на оці. Злучені Держави радо будуть переговорювати в справі миру з ким небудь у світі. Одначе наша країна не буде стояти безчинно і приглядатися, як вольності світу зводяться на маніврі... Є деякі справи гірші ніж війна, а одною з них є неволя", сказав президент у своїй промові. Предсідник обідного зібрання, Дін Альфанґе, пригадав, що в Греції підняли боротьбу проти уряду повстанці, які мусіли тікати в гори, отже добре було б, щоб Генрі Волес пішов у Скельні Гори, а тоді Сталін його признає і американський уряд буде міг відверто з ним боротися. На це президент Труман сказав, що Скельні Гори належать теж до Америки, отже Волес повинен іти до такого краю, де є уряд, який йому подобається. При цій нагоді пригадав Труман на старинного грецького демагога, Алькібіяда, який робив багато клопотів грекам. Тепер теж є демагоги, які вислугуються комуністам і шкодять Америці.

МАРШАЛА ПРИВИТАЛИ ОВАЦІЙНО В БОГОТІ.

Богота, Кольомбія, 29. березня. — Секретар стейту Злучених Держав, Джордж К. Маршал, приїхав на Міжамериканську Конференцію на чолі великої делегації, а йому настрічу вийшли делегати інших держав під проводом кольомбійського міністра закордонних справ Лявреана Ґомеза. Коли він вступив на сушу, посипалися оплески зібраних. Разом з Маршалом є ще другий американськей міністер, а це секретар торгівлі В. Аверел Гариман. Конференція має розпочатися привітом президента Кольомбії, Маріяна Оспіни, після богослуження в катедрі.

БРАЗИЛІЯ АРЕШТУЄ ЧУЖИННИХ КОМУНІСТІВ.

Ріо де Жанейро. — Федеральна поліція арештувала 10 чужинних комуністів під закидом шпигунства й саботажу. Між арештованими є 5 росіян, 1 аргентинець, 2 поляки, 1 естонець і 1 литовець. Вони співпрацювали з Агенцією Слов'янської Єдности, яку засновано в Бразилії нібито для допомоги слов'янським імігрантам.

БИЛ ПРО СВІТОВЕ ЗДОРОВЛЯ ЗАСТРЯГ У КОМІСІЇ.

Вашингтон. — Бил Організації Світового Здоровля, який уже перейшов одноголосно в сенаті, несподівано застряг в комісії палати репрезентантів і ніхто не може вияснити, з яких причин це сталося. Дехто твердить, що законопроєкт виглядає на „соціялізовану медицину" й тому має своїх ворогів.

СОВЄТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ЇХ ПІДВОДНІ ЧОВНИ.

Лондон, 30. березня. Совєтська урядова пресова агенція ТАСС вчора офіціяльно заперечила твердження секретара американської воєнної флоти, Джана Л. Соливана, про появу біля американських берегів підводних човнів „чужої держави". Соливан не сказав виразно, що це були совєтські підводні човни, але в переданому по радіо запереченні ТАСС „уповноважнений заявити", що американські твердження „абсурдні".

АМЕРИКА НЕ ВИЗНАЄ СОВЄТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ БАЛТІЙСЬКИХ КРАЇН

Вашингтон, 30. березня. (Ю. П.) — Департамент стейту вчора щераз офіціяльно пригадав, що Злучені Держави Америки ніколи не визнали совєтської окупації трьох балтійських держав: Литви, Лотви та Естонії. В обіжнику до губернаторів 48 стейтів федеральний уряд у Вашингтоні стверджує, що три згадані країни є, як іде про Америку, незалежними націями, зі своїми власними дипломатичними представниками та консулями. В обіжнику стверджується, що совєтські представники не мають права виступати в американських судах та перед американськими властями в імені цих трьох окупованих Совєтами країн.

Совєти фортифікують кордони Кореї

Янгмун-Ні, Корея, 30. березня. — Група американських кореспондентів та старшин Американської Армії мали нагоду вчора спостерігати, як Совєти будують фортифікації здовж кордону своєї зони Кореї, у безпосередньому віддалені від американської зони. Фортифікаційні роботи виконують робітничі батальйони з місцевого населення, під наглядом совєтських офіцерів і спеціялістів. Крім танкових перешкод, бункерів і т. п., будується теж споруди для важкої артилерії, хоча самих гармат ще не заінстальовується. Це робиться в тому самому часі, як Корейська Комісія О.Д. пробує ще найти вихід для здійснення постанов ООД та робить підготовку для об'єднання і проголошення державної незалежности Кореї.

АМЕРИКАНСЬКЕ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 30. березня. — Залишаючи теж свій плян протекторату О.Д. для Палестини, Злучені Держави Америки сьогодні на засіданні Ради Безпеки мали б внести пропозицію, домагаючись тільки скликання надзвичайної сесії Загального Зібрання О.Д. в цій справі та пропонуючи жидівсько-арабське примиря в Палестині, аж доки ціла справа не буде остаточно вирішена. З арабського боку вчора щераз виразно виявлено становище теж проти протекторату. Тимчасом в самій Палестині продовжуються арабсько-жидівські бійки, що потягають за собою щораз нові жертви.

СОВЄТСЬКА ЗАГРОЗА ДЛЯ ІРАНУ.

Тегеран, 30. березня. — Вчора тут опубліковано ноту іранського уряду до Совєтського Союзу, з протестом проти совєтських обвинувачень Ірану та Америки за ворожість до Совєтів. Іранська нота була вручена совєтському представникові два дні перед тим, як Совєтський Союз вручив урядові Ірану чергову ноту, потверджуючи свої попередні обвинувачення. Рівночасно в Совєтському Союзі почалася гостра пропаганда проти Ірану, видвигаючи обвинувачення, що Іран перемінився в американську військову базу проти Совєтів та що Совєтський Союз не може на це дозволити.

АТОМОВА КОМІСІЯ О.Д. ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКИЙ ПЛЯН КОНТРОЛІ.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. березня. — Вісім з усіх одинадцять членів Комісії О.Д. до справ атомової енергії погодились сьогодні відкинути дальший розгляд совєтського пляну контролі атомової енергії, вважаючи, що цей плян „не створює належної бази для успішної міжнародної контролі атомової енергії та для виключення атомової зброї з державних арсеналів". Ініціятиву в цій акції веде Велика Британія, піддержувана Канадою, Францією, Китаєм, Америкою та іншими членами Ради Безпеки, за виїмком підсовєтської України, що мусить слухати Москви. Совєтський представник А. Громико, що був сьогодні предсідником нарад, не допустив, щоб над цею справою вже сьогодні переводити голосування.

БУРМА КАНДИДАТОМ В ЧЛЕНИ ООД.

Лейк Соксес, Н. Й., 29. березня. — Членський Комітет Ради Безпеки прийняв і апробував сьогодні подання Бурми про прийняття в члени ООД. Подання Бурми піддержували делегати Америки, Британії, Канади, Совєтського Союзу, підсовєтської України, Бельгії, Сирії і Китаю та Франції, хоча від цеї останньої тільки провізорично.

ХТО НАРУШИВ ІТАЛІЙСЬКИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР?

Париж, 29. березня. — Текст підписаного в Парижі мирового договору з Італією став тут в дипломатичних колах предметом дискусії, головно проблема, хто його нарушив, західні демократії своїм зміненим становищем в справі Трієсту, чи Совєтський Союз своєю підривною політикою, що не дозволяла перевести в життя постанов договору, головно як іде про вибір губернатора Трієсту. В дипломатичних колах однозгідно стверджується, що причиною необхідности зміни постанов італійського договору є Совєтський Союз.

РІШАЛЬНІ ДНІ В ІТАЛІЇ

ВЕСЬ СВІТ ДОЖИДАЄ ВИСЛІДУ ВИБОРІВ; ІНТЕНЗИВНА ПЕРЕДВИБОРЧА АКЦІЯ; ВБИТО ДВОХ КОМУНІСТІВ; КОМУНІСТИ ПОГРОЖУЮТЬ.

Рим, 30 березня (АП). — Дня 18-го квітня в Італії відбудуться генеральні вибори до парляменту, на вислід яких з великим напруженням дожидає весь світ. Діло в тому, що ці вибори мають вирішити не тільки долю Італії, але вони будуть теж розгривкою між репрезентованим там комуністичною партією тоталітарним Сходом і заступленим християнськими демократами та іншими національними партіями демократичним Заходом. В цілій країні вже почалася інтензивна передвиборча акція, в якій бере відповідну участь майже все, що живе. В цілому ряді місцевостей дійшло до спровокованих комуністами інцідентів, а в області Медіолану вбито двох комуністів під час перестрілки в поблизькій місцевості. Трапилися теж інші інціденти і побоюються, що випадки насильтва будуть повторюватися з кожним днем. Речники комуністичної партії заявили, що на випадок, якщоб вони не одержали у виборах більшости і якщоб їм після виборів відмовлено участи в уряді, тоді вони застосують насилля. Речники уряду заявили, що як хто може говорити про силу, то вона цілком певно по боці уряду й уряд рішений її застосувати, якщоб тільки будьяка меншість [illegible] ство.

ЗА СКРІПЛЕННЯ ПРОТИКОМУНІСТИЧНОГО ФРОНТУ ФРАНЦУЗЬКОГО РОБІТНИЦТВА.

Париж, 29 березня. — В найближчу середу в Марсей та інших містах південної Франції почнеться серія робітничих конференцій проти-комуністичного крила „Французької Конфедерації Праці, що матиме на меті скріпити протикомуністичний фронт французького робітництва, маючи на увазі теж всілякі можливості, що могли б наступити під час і після генеральних виборів в Італії 18 квітня. В конференціях візьме участь европейський представник Американської Федерації Праці, Ірвінг Бравн.

ШВЕЦІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Стокгольм, Швеція, 29 березня (АП). — Шведський міністер оборони, Алян Фоґт, сьогодні офіціяльно заперечив совєтські обвинувачення, мовляв шведголовнокомандуючий шведською армією, ген. Юнґ, приготовляє на території Швеції військові та авіяційні бази для Америки. Міністер заявив, що совєтські обвинувачення „позбавлені всяких підстав". Ген. Юнг перебуває на відпустці і відмовився коментувати совєтські обвинувачення перед своїм поворотом до праці.

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ „КОНСТИТУЦІЮ".

Прага, 30 березня. — Встановлений при допомозі Совєтського Союзу чеський комуністичний режім починає підготовку нової „конституції", що мала б „законно" змінити обличчя Чехословацької республики на лад совєтських тоталітарних „народних демократій". Подробиць задуманого проєкту нової конституції ще не виявлено.

ЧЕСЬКИЙ ПОЕТ БУНТУЄТЬСЯ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ДИКТАТУРИ.

Лондон, 30 березня. — Молодий, але загально вже відомий чеський поет Іван Блатний, що в роках 1941 і 1947 одержав важливі літературні нагороди, заявив вчора своє виступлення з комуністичної партії, протестуючи проти факту, що чеські комуністи подиктували поетам теми, на які вони повинні писати свої твори. Блатний приїхав до Лондону на запрошення британського уряду і як делегат професійної спілки чеських письменників. Тепер він відмовляється вертатися назад до Чехословаччини та остерігає західних письменників, щоб не дали себе затягнути в сіти комуністичної диктатури.

ВИШИВАНА СОРОЧКА МІЖ ТИМИ, ЩО ОБІЦЯЮТЬ БИТИ „ТОТАЛІТУ".

Американська преса помістила фотографію втікачів з комуністичної Чехословаччини до американської зони Німеччини, яких перевозиться потягом на місце тимчасового призначення. На вагонах чеські втікачі повиписували проти-комуністичні гасла, в роді „Тоталіта буде біта" — тоталітаризм буде битий. Біля одного вагону в гурті чехів видно молоду людину в українській вишиваній сорочці.

КІНЦЕВИЙ ВИСЛІД РУМУНСЬКИХ „ВИБОРІВ".

Комуністи здобули 92% голосів.

Букарешт, Румунія, 29. березня. — Сьогодні тут подано до відома кінцевий вислід недільних румунських „виборів", зорганізованих на совєтський лад. На всіх 414 нововибраних послів урядова комуністична меншина „здобула" понад 400, або 92% всіх відданих голосів.

МІСЬКА РАДА ТРІЄСТУ ПРОТИ ТІТА.

Трієст, 30. березня. — Міська Рада вільного міста Трієсту, заохочена становищем Америки і Британії, відмовила сьогодні торговельного дозволу пів-офіціяльній югославській корпорації Уівод, не даючи жодних вияснень. Уівод мусить негайно припинити свою діяльність, хоча має ще право законного відклику до суду.

ТЕЙЛОР КОНФЕРУВАТИМЕ З ФРАНКОМ.

Мадрид, 29. березня. — М. С. Тейлор, спеціяльний висланник президента Трумана до Ватикану, в переїзді до Риму зупиниться на три дні у Мадриді та відбуде конференцію з ген. Франком і примасом Еспанії, кардиналом Пля і Даньєль. В Лізбоні Тейлор матиме розмову з премієром Португалії.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA" P. O. Box 346 JERSEY CITY 3 N. J.

МІЖ-АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В БОҐОТІ

В місті Боґоті, столиці Кольомбійської Республики, зачались наради представників різних американських країн, на які годилось би звернути особливу увагу. Ці наради є свого роду продовженням між-американської конференції в Ріо де Жанейро, де радили головно над спільною обороною американської гемісфери перед евентуальною агресією. Наслідки тих нарад є нині такі, що загально твердять, що на випадок війни Злучених Держав з Совстами, всі американські держави, включно з Арґентиною, станули б активно по боці Злучених Держав.

Уже в Ріо де Жанейро представники деяких американських республик натискали, щоб водночас обговорювати теж й економічні проблеми. Найбільше натискала на це Арґентина, але представники Злучених Держав станули на такому становищі, що для економічних справ повинна бути скликана окрема конференція. Дехто пробував закидати, що це є „викрут", але вкінці всі погодились на те, щоб в Ріо де Жанейро обговорити найважніші під цю пору справи: політичні й мілітарні.

Так і сталось і конференція закінчилась повним успіхом. Тепер, як бачимо, Злучені Держави додержали обіцянки і маємо нову конференцію, призначену для економічного підйому деяких американських республик, які власними засобами цього наразі осягнути не можуть і потребують піддержки збоку Злучених Держав.

Яку велику вагу привязує Вашинґтон теж і до цеї конференції, видно найкраще по тім, що на цю економічну конференцію вибралися не тільки секретарі торговлі та скарбу з великим штабом помічників, що є природним явищем, але поїхав туди теж і секретар закордонних справ Маршал. Це останнє дається пояснити ще тим, що країни Південної та Середущої Америки домагаються тепер теж і для себе „Пляну Маршала". Вони кажуть, що заки „уздоровимо" економічно Европу, треба спершу подбати про скріплення економічно підупалих країн американської півкулі. Знов Арґентина підіймає теж й тепер свою давню тезу про боротьбу з большевизмом, привязуючи меншу вагу до теоретичної боротьби з марксизмом, чи війни зі Совстами, а більшу до піднесення життєвої стопи населення та ліквідації нужди. Це не нове, бо в Злучених Державах пишеться і говориться уже довго, що наша країна повинна бути для цілого світу прикладом, як розвязувати соціяльні проблеми, не втрачаючи свободи і гідности людини.

В Боґоті будуть радити над тим, що треба робити, щоб не була одна американська країна дуже високо розвинена промислово, а друга оставала позаду та щоб не було відгорожень при допомозі спеціяльних охоронних мит, чи чогось подібного. Це та багато іншого буде предметом економічної конференції в Боґоті. Злучені Держави будуть у важкому положенні, бо треба буде робити різні економічні уступки, що природне, бо ж це економічно та фінансово найбагатша американська країна. На це Вашинґтон приготований і тому треба надіятись, що й ця конференція буде такою успішною, як і та, що відбулась у Ріо де Жанейро.

За дальшу розбудову нашої народної твердині

Протягом минулого тижня Головний Уряд Українського Народного Союзу відбув своє звичайне річне засідання, провірив стан і працю цеї організації за минулий рік та виніс цілий ряд важливих рішень на майбутнє.

З переданих вже коротко звітів головних урядників та з дискусії над ними кожний міг переконатися, що наш Батько-Союз теж в минулому році зробив чималий крок вперед під кожним оглядом. Протягом того року в Союзові ряди вступило 2,900 нових пробоєвиків нашого американсько-українського життя, що після заповнення прогалин, вибитих смертю та іншими причинами, означає чистий зріст Союзових рядів на 1,613 нових членів та до загальної кількости 48,282 активних членів.

Союзове майно протягом того ж року зросло на 662,360.53 долярів, збільшуючи його до суми 9,627,761.35 долярів. Тут будуть інтересні ще деякі інші числа. За минулий рік виплачено членам Союзу всіляких запомог та дивіденди на загальну суму 426,893.26 долярів; на допомогу гуманітарним і культурним установам, на стипендії для української молоді, та на видання У. Н. С. в англійській мові про Україну видано біля 10,000.00 долярів. Ці числа говорять самі за себе. Союз без сумніву виконав свої зобов'язання у відношенні до своїх членів та до американсько-українського громадянства. Це саме можна б сказати і про рішення Головного Уряду на черговий рік.

Але цего не можна б в цілій ширині твердити про американсько-український загал у відношенні до Союзу. Йде насамперед про приєднування нових членів, бо під цим оглядом не виконано навіть того відносно поміркованого рішення попереднього річного засідання і рядів Союзового членства не заокруглено вирішеним тоді числом 50,000.

Це досить дивне, хоча зі становища української психіки цілком „нормальне" явище: українця до його власного добра доводиться прямо силою тягнути. Йому найважче побачити своє власне добро. Це тим дивніше у випадку зі Союзом, що крім особистої користі і добра дає такі великі можливості якнайменшим трудом і коштом причинитися якнайбільше для загальної справи.

Український Народний Союз це братська запомогова організація в стисло статутовому розумінні. Член цеї організації зобов'язаний кожного місяця, що пів року, чи раз на рік зложити до Союзової каси відповідну до обезпеченевої суми вкладку, що є нічим іншим, тільки відложенням ощадности на „лиху годину". Це ощаджування дає кожному членові безприкладні користі, бо забезпечує його сім'ї відповідну суму на випадок смерти обезпеченого, дає допомогу на випадок хвороби і нещастя, платить дивіденди і т. п., коротко: дає людині не тільки матеріяльну допомогу і забезпеку „на всякий випадок", але тим самим створює в неї ту самопевність, що є головною базою прогресу та успіху в житті.

Це для кожного члена особисто. Але ще більше значення має Союз в нашому громадському житті. Здаючи свій річний звіт Головний Предсідник Союзу назвав його Союзом ідей, праці та інтересів. В цих словах заключається ціла суть У. Н. Союзу і вся таємниця його постійного росту та його успіхів. Найбільш есенціональне схоплення ідей широкого американсько-українського загалу та їх здійснювання спільною працею в спільному і особистому інтересі створили зі Союзу справжню українську народну фортецю в Америці, яка не тільки сама перетривала всі дотеперішні бурі і негоди, але під опікунчими крилами якої живе і постійно розвивається та процвітає наше народне життя. Чого це вже тільки наш Батько-Союз за свої 55 років існування не бачив і не пережив в Америці? Загальні господарські депресії і крізи, воєнні обставини, ніщо не тільки Союзу не підірвало, але навіть ним не захитало. Він стоїть, як могутній дуб і не тільки не ломиться, але навіть не гнеться. Як же смішно виглядають всі ці маленькі сірі миші, що пробують його підгризти якнебудь своїми поломаними зубами! Дуб-Союз стоїть, росте, розвивається, міцніють давніші розгалуження, наростають і розвиваються нові галузки. Радісно і відрадно дивитися на це, але ще більше радости і відради дає свідомість активної участи в постійній добудові та закріплюванні цеї нашої народної твердині.

Останнє річне засідання Головного Уряду У.Н.С рішило продовжити ще на три місяці кампанію за збільшенням Союзу до 50,000 членів. Хто вступить до Союзу в тому часі, цей користатиме ще з деяких старих привілеїв, що їх навряд чи можна буде признавати теж опісля. Головний касієр У.Н.С., в своєму річному звіті висловив радісну надію, що в цьому році Союз своїм майном вже буде зарахований до десять-мільйонових організацій. Хто з американських українців може почувати себе повновартісним громадянином, якщо він не є членом У. Н. Союзу? Хто може з чистою совістю користати з цеї твердині нашого громадського життя, не доложивши від себе цеголки до її будови? Говорячи колись про вас, як про громадянина, ваші наступники будуть насамперед шукати за вашим іменем в довгому списку членів У. Н. Союзу; їм було б дуже сумно, якщоб вашого імени там не найшли, бо це означало б, що ви не виконали свого обов'язку ані у відношенні до себе самих і до своєї рідні, ані до своєї громади і свого народу.

В сьогоднішніх грізних часах тільки така сильна і незрушима моральна і матеріяльна твердиня, як Український Народний Союз може дати належну опіку, охорону і безпеку для кожного зокрема і для всіх разом. Ще більша розбудова і скріплення цеї нашої народної тердині мусить стати першою передумовою нашого особистого і громадського життя. Чим більше нас згуртується в цьому Союзі ідей, праці та інтересів, тим сильніша буде ця наша народна фортеця і тим певніше і успішніше весь наш американсько-український загал піде ще швидше вперед до нових перемог і до нового розквіту нашого народного життя та до особистого щастя.

Багатство талантів серед скитальників

У часи дискусії над новим іміграційним законом урядовці Злучених Держав дбайливо приготовляють статистику затруднень та талантів між европейськими скитальниками, які мали б приїхати в Америку після ухвалення закону. Над ними має тепер опіку Інтернешенел Рефюджі Орґанізейшен (І. Р. О.), а головні фонди на їх теперішнє утримання дає уряд Злучених Держав. Департамент праці у Вашинґтоні вислав до таборів ІРО свого представника в особі Вилйема К. Шоґнесі, щоб він провіряв придатність скитальників, споміж яких значне число, досі ще не устійнене, має приїхати в Америку. Звіти, які наспіли від Шоґнесія, вказують, що оця скитальщина це справжне багатство різнородних талантів. Упродовж останніх 8 місяців провірено колишні затруднення й хисти 330,000 скитальників у західних зонах Німеччини, Італії, й Австрії, а це число, як кажуть, вичерпує майже всіх людей, які надаються до праці. Інші — це діти, старці, жінки з домашнього хазяйства й учні в школах.

Хто цікавиться життям скитальників, такий найде цінний матеріял для пізнання вартости тих людей, як громадян і як робочої сили. З цих причин різні держави, які мають місце на поселення нових людей, звернули на них спеціяльну увагу. Тому, що еміґранти в західній Европі походять з країн східної Европи, де населення переважно рільниче, південно-американські держави намагаються спровадити велику кількість тих людей до себе, щоб ними заселити велетенські простори необроблених земель. Звіт стверджує, що між еміґрантами є замітно велике число людей вишколених в різних роботах і професіях, отже кожна країна, яка потребує вправних робітників, може з них скористати.

В першу чергу еміґранти замітні тим, що це люди, забрані німцями на примусові роботи тому, що вони були здорові. Коли кому бракувало вишколу, німці тим не турбувалися, бо самі їх вишколювали і гнали до різнородних робіт. Крім того вже після упадку Німеччини, коли переміщені особи дісталися до таборів У. Н. Р. Р. А., вони ще переходили різнородний вишкіл. Звіт стверджує, що між теперішніми еміґрантами є люди, що належать до 60 різнородних зайнять і професій. Вишкіл переводили звичайно добровільні організації зпоміж самих еміґрантів-таборян, або такі американські організації, як Світова Рада Церков, Товариства Християнської Молоді, Жидівський Джойнт Дистрибюшен Коміті.

Допити виказують, що між скитальниками яка четвертина людей це хлібороби і вони творять другу щодо величини групу. У британській зоні кількість хліборобських робітників виносить 35%, в американській смузі 17.5%, у французькій 39.-%, в Італії 23.2%. Це вказівка, який приблизно відсоток нових міґрантів - хліборобів міг би приїхати до Злучених Держав на випадок, коли б у новім іміґраційнім законі була прийнята застурога, що половина нових іміґрантів мають бути хлібороби.

Яка третина мужчин це робітники, вишколені в різних ремеслах. До них належать: кравці, теслі, столярі, ковалі, шлюсарі, шевці, автомеханіки і т. п. Між скитальниками находиться загалом яких 10% професіоналістів, тобто інтелектуалів різних зайнять. Є між ними священики, учителі, цивільні інженери, адвокати-правники. Звіт вияснює приявність великого числа таких професіоналістів тим, що вони всі були ворожо наставлені до диктаторської влади й тому втікали на захід. Найбільше таких професіоналістів є в американській зоні (10.3%), дальше в Італії (10.2%), а потім у британській (9%).

(Докінчення на стор. 3-тій).

„Регабілітація маршала фашистівської імперії"

(Справа Родольфо Ґраціяні).

Маршал фашистівської імперії й останній міністер війни Італійської Соціяльної Республіки — зараз „почесний вязень" демократичної республіки, живе, ба, що більше написав книжку, що її третій наклад вже вичерпався... Ця книжка не є нічим іншим як власною „обороною" під заголовком **„Я боронив батьківщину"** з підзаголовком: „до італійського народу — найвищого судді!...

Порушена в тій книжці проблематика незвичайно важлива й вимагає багато оптимізму й обєктивізму, щоби спонукати до „переоцінки вартостей і понять"...

Родольфо Ґраціяні мав стануги перед міжнародній трибунал, після засуду його італійським трибуналом республіки, як „воєнний злочинець" в характері останнього воєнного міністра, визволеного німцями „дуче"... Та вязень — замість промовити перед трибуналом — розписався й його праця вийшла вже аж третім накладом!... На полицях книгарень поруч „дневника" Айзенгавера" пишається книга Ґраціяні, з сильветкою маршала в однострою з днів слави...

Ліва, чи там большевицька преса, наробила багато галасу, репетуючи, що це скандал і знасилування демократичних почувань італійського народу, коли „воєнному злочинцеві" і „зрадникові батьківщини" дозволили на друк й масову пропаганду його самооборони... Та галас італійських большевиків наразився тільки на відчуження славолюбних італійців... які люблять послухати і „другу сторону", а добру самооборону цінять вище від обжалування урядового прокуратора, що іноді з „міркувань вищої природи" проти власного переконання не перебирає в оскарженнях... Італієць, думає по державницьки, й користаючи з благодатей повної, большевиками ще не обкроєної демократії, хоче в спокою хатнього затишку простудіювати думки свойого великого і славленого в свій час сина... Бо минулися перші „колосейські оргії", коли розперезана товпа ревіла на команду демагогів „разпни"... Ні. Не в судовій салі, улягаючи масовій суґестії оборони чи прокуратури, але у хатньому спокої хоче собі кожній італієць зясувати, чи — виконуючи накази даної хвилини, уряду чи короля — хай у пізніших наслідках і катастрофальні — було зрадою, чи тільки сповненням обовязків...

Є фактом, що коли б на Бреннері з Італією не межувала Німеччина, то ані Вітторіо Емануеле ані Мусоліні, мимо

(Продовження на стор. 3-тій).

ВАЛЕРІЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ

В ЕПІДЕМІЧНОМУ БАРАЦІ

Оповідання

2)

Сестра Пріся недбало відповідала:

— Перепече.

Потім нахилялась до ліжка і на мить прикладала руку до лоба хворого. Серпанок її блюзки лоскотав йому обличчя.

— Жар у вас, того й пече, — з'ясовувала вона, а її сині очі не втримувались й сміялись.

Хворий не встигав подякувати за ласку та легенький дотик пахучої блюзки, а вона вже зникала. Далі бачили, як на зеленій горі вітер бавився її спідницею.

∴

Заходами сестри Одарки Калинівни в кожному покою повішено ікону. Їх пожертвувала баракові сама ж таки Одарка Калинівна. Вона питала на те дозволу лікаря. Той, набиваючи собі цигарки, невиразно відповів:

— Дарма.

Проте сестра Одарка Калинівна зважилась повішати ікони по кутках, і лікар нічого на те не сказав.

Роздавши ліки, сестра повернулась до аптеки за шприцем. Треба було зробити впорскування червоноармійцеві, якого хворим кинула тут військова частина. Відомо було, що червоноармієць має померти не пізніше, як завтрішнього дня; йому вже паралежувало горло, і він не міг ковтати.

Подвір'ям проходила сестра Ганнуся із своїм п'ятилітним сином. Сестра Одарка Калинівна зітхнула — їй хотілось би вирвати сина в Ганнусі та виховати його як людину. Через питання про виховання Антося між цими сестрами була затаєна ворожнеча.

Сестра Ганнуся повела сина до скель над річкою. Потім вони гуляли по саду, що невпинно прокидався, та ходили дивитись на землю, розкраяну плугами.

Антось споглядав те й навчався у природи мовчазности та спокою. Крім того призвичаювався не жахатися з її могутности.

Сестра Одарка Калинівна ввійшла до покою з приладдям до впорскування й гукнула на Явтуха. На його завсіди гукали в такому разі. Явтух проходив, зосереджено хапав червоноармійцеві руки та міцно тримав їх, поки сестра встромляла в кволе тіло тоненьку голку.

Тоді червоноармієць збирав рештку сил і пручався; він з нерухомим прокляттям упирав свої очі в обличчя Явтуха, а дихання його нагадувало репіння тупої пилки по дереву.

Коли впорскування було зроблене, червоноармієць протягом стогнав і стихав. Явтух дивився на його так, як маляр дивиться на свій твір, та йшов рубати дрова.

∴

Обідав медичний персонал увесь разом, крім лікаря, в тім маленькім будинку, де й жив. Лікар же повертався до бараку аж над вечір. Він обідав звичайно в якогось хворого.

Раніше до брички, що привозила лікаря, прожогом кидались покоївки, палаючи з бажання побачити, скільки крашанок, масла та сала назбирав лікар за день. Потім би вони базікали про це цілу ніч. Та бричка завсіди була порожня.

Тоді покоївки остаточно переконались, що лікар приймає тільки гроші. Переказували, що він сотні за день збирає.

Фершал веселий вернувся з ловитьби. Хоч він піймав тільки двох невеличких підустиків та десяток бобирів, а проте був задоволений.

— Гарно на воді! — казав він. — Тільки й життя, що посидиш на камінці з вудкою. Принаймні, хоч спочинеш від тих миршавих жовтяків.

Він засміявся й показав рукою на барак.

— Сором, — сказала, ображившись, Одарка Калинівна. — Люди страждають, а ви смієтеся з них.

Фершала роздратувала її мова.

— Так значить, того замало, що я панькаюся з ними? — запитав він. Я мушу бігти на село рятувати їх?

Одарка Калинівна нахилилась над тарілкою; вона ніяковіла, коли хто сердився. Але фершал зовсім розхвилювався й перестав їсти.

— Коли мене віддавали до фершалської школи, — казав він, — я плакав, я благав не робити цього. Я передчував, що мене чекає — оточення гнилих людей, що пухнуть і конають серед смороду. А мене таки віддали. Я тікав — мене духопелили, як тварюку...

Він махнув рукою й замовк.

— А знаєш, Ганнусю, — промовила сестра Пріся, — тобі випадає черґувати під Великдень. Я підрахувала...

Пріся засміялася, радіючи з своєї вигадки. До Великодня ще лишалося більш як чотири тижні.

— Яка різниця? — запитав фершал. — Чи під Великдень хворі не так мордуватимуться, чи не доведеться каляти руки їхнім потом?

Одарка Калинівна з острахом подивилась на фершала. Вона ще виразніше відчула, як важко їй жити з цими людьми, але розрадила себе тим, що Христос ніс куди важчий хрест.

(Далі буде).

В. Левинський.

М. ДРАГОМАНІВ ПРО ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

6)

В обовязок членів Вільної Спілки кладе він береження волі й добробуту рідної землі, а також культ і піддержування по всій Україні і серед усіх її кляс спогадів про політичну рівноправість у минулості, як напр. про самоврядування повітів по так зв. Литовському праву, про самоуправу міст по Магдебурському праву, про світське й церковне самоврядування громад і волостей, про брацтва на Україні, про самоврядування українських, козаків (сотень, полків і всієї Гетьманщини), про різностанові зїзди за часів Гетьманщини, про Січ і вольности товариства Запоріжського і т. д., словом, про такі боки життя, традиції та змагань України в минулості, які можна підводити під теперішні поняття волі та рівноправности серед освічених західно-европейських народів. Зокрема нагадує Драгоманів українським дворянам, членам Вільної Спілки, про їх обовязок звертати увагу своїм товаришам по станові на недавній простонародній характер походження українського дворянства з козацької старшини, як також про вопіюче — несправедливий захват отого старинного народнього маєтку. Тим то вони повинні вказувати на тим більший моральний обовязок українських дворян виступати проти (московського) самодержавства та відплачувати своєму народові довг за кривди, зроблені йому в минулості.

Члени Вільної Спілки повинні теж особливо силкуватися проходити у виборні уряди та зібрання (сільські, міські, уїздні, губернські, селянські, дворянські, земські) для того, щоб мати спроможність направляти хід громадських справ відповідно до цілей Вільної Спілки.

Коротко, зясовує Драгоманів цілі Вільної Спілки так:

І. Цілі загально-громадянські.

а) Права людини й громадянина, — як необхідні умови особистої гідности й розвитку.

б) Самоврядування, — як основу громадського руху для здійснення соціяльної справедливости.

II. Ціль національна.

Політична воля, — як засіб повороту української нації в сімю кумьтурних націй Европи. (Ст. 19).

Такий проєкт української соціяльно-політичної програми Драгоманова, що його зміст ми доволі докладно навели. Концепція його вражає незвичайною глибокістю політичної думки, а разом із цим і практичністю. Блискучі теж і дуже цінні теоретичні пояснення, які складаються на другу частину праці Драгоманова. Перш усього присвячує він свої завваги Україні та українській справі.

Український народ, каже Драгоманів, поставлений історичною долею в ненормальне становище головним чином наслідком двох фактів: 1) утрачення своєї політичної незалежности, дякуючи поділові українських земель при кінці XVII. століття між Польщею, Московщиною і Турцією і 2) асиміляції вищих його суспільних верств із панівними народами (московським, польським, німецьким, на Буковині і мадярським) що сталось головним чином наслідком першого факту. В силу цього вони, оті вищі верстви українського народу, затратили безпосереднє почуття свого звязку з ним і його країною, або стались представниками чужих і ворожих йому інтересів на його власній землі. Таке жахливе й ненормальне становище українського народу послужило джерелом для всякого роду фальшивих понять, непорозумінь і софізмів, придержка яких дає тільки особисті вигоди для різного роду елементів і пособляють тільки задержуванні, а то й зростові й скріпленні панування на Україні ворожих українському народові націй.

До таких найбільш поширених софізмів належить безперечно погляд, що діяльність в користь українського народу — це змагання надто **вузьке** або **непрактичне** тому, що під теперішню пору основою для політичної діяльности людини служить держава, а не національність.

Драгоманів рішуче виступає проти цього погляду. **Українці,** каже він, **це окрема національність.** Негувати цю окремішність може тільки російський уряд і його урядовці та політикани. Українці заселюють доволі однорідну географічну територію, **країну чорнозему від Карпат до північних склонів Кавказу й бистро кольонізують східні обшарі від нижнього Дону до Каспійського моря.** Хоч троха уважна знайомість географічних особливостей України та її положення у відношенні до інших країн, неминуче відкриває кожному існування окремих завдань її внутрішної і зовнішної політики, які можуть бути вирішені раціонально тільки при свідомім самоврядуванні її, тільки при свідомості її населення своєї єдности та своїх інтересів.

Беручи на увагу фізичні й нормальні ознаки українського народу та факт, що в минулості належав він до культурних народів Европи, то ясно, що він може бути не тільки природним але і вдячним полем для прикладення своїх сил тих людей, що бажають служити інтересам людськости. Адже ж загально людське це ніщо інше як цілокупність кращого і всім вигідного серед поодиноких націй. Розуміється, каже Драгоманів, вільна українська нація буде не останнім членом в людській сім'ї. Запорукою цьому є розвиток українського руху, що, не зважаючи на найтяжчі умови, зростає на силі та йде вширш і вглиб, який по суті речі не має іншої цілі, як поворот української нації в сім'ю культурних народів Західної Европи, до якої належав він аж до кінця XVII. ст., поки поділ її не підорвав її сил, поки московська деспотія не провела (китайського) муру між Україною і Західною Европою і поки ненажерливий московський держаний централізм не спаралізував культурний розвиток України, знищивши всі культурні центри.

Всі зусилля, каже Драгоманів, добути для українського народу права людини й громадянина та самоврядування, дають запоруку того, що люди, які посвятили себе справі визволення українського народу, будуть палкими борцями за політичну перебудову всієї Росії на принципах, найбільш сприявливих для волі й розвитку всіх її народів (ст. 32), які мають одного й того самого лютого ворога: „монархічний деспотизм і державну централізацію".

Не треба додавати, каже Драгоманів, що здійснення хоч частини цілей Вільної Спілки на російській Україні матиме колосальний вплив на боротьбу українців за своє визволення в Австро-Угорщині. На жаль, зауважує автор, боротьба українців проти національно-соціяльного гніту ведеться доволі енергійно тільки в Галичині; на Буковині вона дуже слаба, а на угорській Україні цілком її немає. Це й не дивно. Угорська Україна морально спустошена московсько-словянофільською пропагандою, яка ілюзією московського панрусизму відірвала спершу місцеву інтелігенцію від народу, а відтак невідкличню позбавила її національного грунту, щоб кинути її в жертву аристократичного мадяризму. (Ст. 34).

Драгоманів уявляє собі Україну не тільки як етнографічну одиницю, але і як країну з певною однородністю географічних і економічних умов. Томто не забуває він у своєму проєкті статута Вільної Спілки про різні колонії інших народів на Україні (румунів, поляків, великоросів, німців, жидів, греків, болгар), яких притягнення у члени Вільної Спілки, а в разі необхідности і творення окремих відділів з них, та установлення при їх підмозі миру між українським населенням і колоністами на Україні у їх взаємному інтересі, є для Вільної Спілки справою незвичайно важливою.

Драгоманів присвячує у своїй праці колоністам чужих народів на Україні доволі багато місця. Він дуже добре здає собі справу, що деякі з них і при цьому доволі численні, як поляки, великороси й жиди, належать по своєму соціяльному складу до упривілейованих верств і груп (поміщиків, купців), яких інтереси сильно розходяться з інтересами українського населення. Тимто слід сподіватись, що вони підуть проти Вільної Спілки. Особливо дають багато до побоювання великоруські колоністи. Адже ж серед великоруського міщанства дуже сильні монархічні ідеї, а серед великоруських дворян, серед освічених великоросів взагалі на Україні, та серед засимільованих українських дворян ще сильніші державно-централістичні змагання, як у людей, що належать до панівного народу та служать його інтересам. Вони, оті змагання, можуть бути, на думку Драгоманова, ослаблені тільки впливами із коренних московських областей, де ідеї децентралізації можуть скоріше взяти верх. Державно-московський централізм бо, по суті речі, не дає і самий великоросам у їх коренних землях сутних користей та позбавляє їх волі й самоврядування. Проте і серед цих колоністів є теж і інші соціяльні верстви (міщани, хлібороби, робітники), яких переконати про користь для них здобуття політичної волі в Росії — справа легша.

Яким же шляхом повинен піти ліберальний рух в Росії? — ось питання, якому Драгоманів присвячує свої дальші дуже цікаві теоретичні міркування.

ВЕЛИКОДНІЙ „НЮ ЛУК" НА 5-тій ЕВНЮ

Незраховані є чуда-дива такої світової метрополії, як Ню Йорк. Від піднебних хмародерів, що перші „кидаються ввічі", починаючи, через неімовірні чуда техніки та безприкладні резервуари культури, ген аж до неімотірного щоденного руху та звичайної буденщини. Все є своєрідне, питоме. До тих чуд-див та питоменностей Ню Йорку належить і щорічна великодна ревія жіночих капелюхів та весняних одягів на 5-тій Евню. Ну, й дивогляд, що навіки не забудеш.

В цьому році не цілком добре склалось, бо Великдень припадав на 28. березня і трапилось, що з Канади повіяло холодком, хоча сонічко час до часу й ласкаво то зза хмари, то зза хмародеру усміхалось. Проте, було холодно і це „перебаранчало".

Цьогорічна ревія одягів і капелюхів була під знаком „Ню Лук". Його вже одні мають, а другі знають, в кожному разі всі з ним познайомлені. Він, цей „Ню лук", проявляється головно в довшій довжині. Як, бувало, за нашої небіжки бабусі, хоча ще й не на цілу довжину ці суконки та спідниці з „ню лук". Ще тільки так „геф на пів" між бабами і матерями, отже десь так до половини, але з виразною тенденцією продовжитись, якщо не до землі, то бодай до кісток. При цьому теж відповідно користає ширина, але найбільше то користають без сумніву мануфактурна індустрія та сальони мод. Різноманітність дуже велика, але щоб про неї говорити, то було б необхідно краще придивитись, а це вже „не випадає", тим менше на 5-тій Евню і на Великдень. Крім того, з огляду на „похолодніло" більшість прохожих мали на собі футра і пальта теж „геф на пів" зі старого і нового „лук"-у.

Великодня погода не залишилась без впливу і на, так сказати б, капелюшну справу. Але це в меншій мірі. На холоді вже більше потерпіли вуха і носи, що в поодиноких випадках цілком несподівано червоніли, або синіли, порушуючи гармонію природних і штучних красок. А капелюхи — о, бой, чого ще тільки людська уява не пострапить видумати, а людські руки зробити! Навряд, чи є в світі яка річ, предмет і жива істота, подібности якої не можна б було завважити в тих капелюхах, від „хмародера" починаючи, а на — скажімо — курячому яйці кінчаючи. А вже таки найбільше то було фантазії, та ще й якої. І зі соломи, і зі сукна, і зі самих тільки цвітів, і з чогось такого прозорого, а все — одна велика краса, що прямо не надивишся та сам не збагнеш, де її більше, на капелюхах, чи під ними.

Не зважаючи на прохолоду, в після полудневих годинах 5-та Евню між приблизно 40 вулицею і Сентрал Парком представляла одне велике хвилююче море людей, хоча і не стільки, як в минулому році. А вже найбільше біля катедри св. Патрика між 50-ю і 51-ю вулицями та в протилежній променаді. Біля катедри „Очі і Вуха Світу" з Парамавнту, в циліндрі і фраку, постійно крутили фільмовий апарат, а Променада виглядала справді на пишний город людських цвітів. В бічних вулицях незрахована кількість автомашин, більшість теж найновішого „лук"-у, а на самій 5-тій Евню, наче для контрасту, приміщено кілька найстарших моделів, правдоподібно перших, що їх випустив Форд. Перед кінами на Бродвею, не зважаючи на підвищені ціни, були великі черги і справді роїлося по всіх барах та клюбах. Поза тим, нічого назвичайного, як на Великдень. Нігде не спостеріг, щоби під церквою паски святили, натомість скрізь можна було бачити, як нарід „христусувався", головно молодший. Холодна погода, тихий мир і гарячі чоловіколюбіє панувало посреді нюйорчан в цей Великий День. Амінь.

Д. З.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

С. Михлів, Асторія, $5; Т-во „Українська Січ", відділ 421 У. Н. С. в Томастон, Кон., $5; як вкладку, і крім того на зборах відділу зложили по $1 такі члени: Й. Шеремета, Т. Михнів, С. Михнів, І. Наконі, А. Береза, А. Москалюк та М. Шіпінка і 50 ц. дрібними, разом $7.50; Т-во „Дністер", відділ 361 У. Н. С. в Ню Йорку, $100; Т-во Родичів в Ню Йорку $25, (на видавництво); Відділ Союзу Українок ч. 1, в Шикаґо, Ілл., як вкладку $10; Тома та Іванна Подола, Шикаґо, Ілл., $10 (на Квартальник); Тарас Шпікула, Шикаґо, Ілл. $9 (на Квартальник) та Іван Шалко, Дітройт, Міш., $15.

„Регабілітація маршала фашистівської імперії"

(Продовження зі стор. 2-гої).

всіх „ідеологічних подібностей не були б пішли ніколи з Берліном проти Лондону, а радше навпаки. Санкції й дорога поміч Німеччині в абесинській війні були б так само призабулися, як це вже раз було в р. 1915, коли то той самий савоєць Віторіо Емануеле „зрадив свойого цісарського брата" й мимо окремого договору пішов проти „берлінського близнюка — апостольського брата у Відні"... Бо в гру входили Трієст і Приморя з Дальмацією, яку від Венеціянської республіки відвоювали Габсбурґи, а яких то краів італійці ніколи не думали зрікатися.

Саму книжку, доволі товсту розміром треба б реферувати окремо. В цій статті я хочу тільки заторкнутись справи, чому Ґраціяні ще живий й житиме... дарма, що він „так хорий", що не може ставати перед судом...

Італійські лікарі домоглись на основі свідчення найкращих своїх представників випущення Родольфо Ґраціяні з „твердині" в дійсну санаторію...

Початок недиспозицій Ґраціяні треба шукати в добу, коли він ще був „віцекоролем Етіопії", коли то в дні 19. лютого 1937 трьох абісинських ватажків виконало атентат на завойовника Абисії. Якраз тоді в часі церемонії настановлення Рас Ґукси віцеґуверном Аддіс Абеби трьох абісинських ватажків нижчої єрархії кинуло по одній бомбі на зненавидженого побідника... „Тільки 350 відламків з гранат застрягло в тілі віцекороля.

Сам атентат мав бути гаслом до повстання. Одначе поява віцекороля — живого, дарма, що важко пораненого — припинила повстання в зародку. Забобонні абісинці повірили, що Ґраціяні „характерник" і що його не береться куля... Населення столиці, наче поражене громом в шалі самозберігального „амоку" на вид Ґраціяні випрямленого в авті „дало знати пятам" і готові до повстання ватаги Ґабремаріям замість підмоги з боку столичного населення застали пусті вулиці столиці й з парадою відступили від прецізно виробленого „англійцями" пляну... Лише атентатчиків зловлено й їхня надія на втечу між розколихану юрбу померкла... Атентат не вдався, повстаня не відбулось...

Цікавий був відгомін атентату: поза Ґраціяні поранено було ще три особи з ближчого оточення віцекороля, самі військові особи. За час недуги Ґраціяні „володіли". Етіопією „чорні сорочки" вповні безконтрольно, покликаючись на те, що військове командування було нездібне забезпечити „віцекороля"... Під тим плащиком перевели чорні сорочки „пацифікацію столиці", без відома віцекороля...

Неґус за ту й інші дрібніщі пацифікації робить відвічальним віцекороля, тоді коли віцекороль Ґраціяні недвозначно каже, що атентат був дуже на руку фашистам, які в неприсутности віцекороля брутально скористали для переведення своєї політики в Абсинії. Тайна атентату спочивала в устах людини, відомої жертви атентату. Та постійні домагання Ґраціяні знайти шлях до молодого абісинця, що був драгоманом (перекладчиком) англійської місії не дали висліду. Ґраціяні писав до Риму: „...коли Тафарра промовить, впаде багато заслон...", що затемнювали підклад атентату. Центром атентату вважав Ґраціяні Лондон, в головному представника „І. С." майора Лі, що при помочі абісинців Белаґу й Бешанаред мав підготовити атентат.

Але дуче стояв на „принципіяльному" становищі, що в умовинах диктатури всякі „атентати" є тільки скандалом і Ґраціяні іззa власної неуважности попав у неласку „нового Цезаря"... Нічого не помогли особисті оправдання маршала й знимки із нецензурних поранених місць, що зосередились по нижче черева і на долішніх кінчинах.

Коли Рим святкував будучно роковини абісинської побіди (9. травня 1937) — з парадою відомою хіба тільки з часів імператора Августа — абісинського „льва" — маршала Ґраціяні на святкуваннях не було... В забутті, далеко від святкувань жив Родольфо Ґраціяні...

(Докінчення на стор. 4-тій)

Багатство талантів серед скитальникік

(Докінченсня зі стор. 2-гої).

Більше рівномірний розподіл щодо професії слідно між мужчинами ніж між жінками. Так напр. між жінками є 13.4% учительок у британській зоні, а 13.6% в американській зоні. Щодо домашньої служби, то в британській зоні є їх 29.9%, а в американській 17.7%. Жінки як робітниці в сільськім господарстві становлять 23.5% в британській зоні, 16% в американській. Високий відсоток жінок, що зайнятих в сільським господарстві, пояснюється тим, що вони у країнах східної Европи працювали на полі разом з мужчинами. Крім того є між ними значне число кравчинь, бо в британській зоні їх нараховують 1,564, а в американській 3,570 осіб.

Коли йде про різнородність зайнять між різними національностями, то напр. між поляками є найбільше хліборобів, а мало професіоналістів. Українці в головному це теж хлібороби, а між біженцями з Балтійських країн є менше хліборобів, зате значний відсоток білоручок. Між жидами, на загал, є мало хліборобів, зате багато ремісників та інтелектуалів.

Коли йде про провірку таких затруднень для практичного використання, то їх випробовується в 10 різних осередках фаховими робітниками під доглядом військової влади. Їх клясифікують відповідно до ступнів, які були надані німцями. Отже є між ними „майстри", робітники „першої класи", „другої класи" і т. п. Є теж „термінатори", „помічники", „учні" і т. п.

До 15. грудня 1947 року випробовано 40,000 мужчин, що перебувають в таборах і 14,000 жінок. Це є третина таборян, яких можна наймити на працю. Попри фахову провірку переводять ще звісний „скрінінґ" головно між інтелектуалами, щоб не допустити до Америки політично непевних одиниць, які могли б шкодити колись прибраній батьківщині. При перевірці трактується однаково таборян і нетаборян, бо ці останні, живучи поза таборами, привчилися різних ремесел, з котрих уже тепер живуть.

Оці інформації можуть послужити вказівкою для таких американців, що посилають афідевіти своїм рідним в Европі на приїзд до Америки. Вони вказують, що людям з хистом і фаховою працею не важко буде дістати працю в новій батьківщині.

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ, 1948).

(Продовження).

Клифтон, Н. Дж. — В. Бродський, коляда $10; І. Шаran 5.
Нюарк, Н. Дж. — Тов. ім. Богдана Хмельницького $10, Іван Стескович 10.
Дітройт, Миш. — А. Блащук, вкладка $5, М. Гакала 10.
Дірборн, Миш. — М. Присташ $5.
Інкстер, Миш. — Й. Філяс $10.
Адріян, Миш. — Стефан і Анна Дідула $25.
Каро, Миш. — М. Скоропадэ, вкладка $5.
Петерсбур(, Миш. — Т. Танасійчук $10.
Клівленд, Огайо. — ОДВУ, від. 8, прог в Свободі 1. 24. 48. $25-40; Н. Ковталюк 10, Український Народний Дім на Іст Сайд, збірка на Свят-Вечері, прис. М. Кукіз 34.30.
Росфорд, Огайо. — Український Американський Горожанський Клюб $25.
Йонгставн, Огайо. — Ю. Юрчик $5.
Синсинатті, Огайо. — Михайло Баковський $25.
Акрон, Огайо. — Союз Українок, відділ 7, коляда $30, прислала Анаст. Зепко, секр.
Зейсвіл, Огайо. — М. Оленчук, збірка $7, зложили по 1: М. Оленчук, В. Корда, О. Левицький, А. Морозовський, А. Левицький, І. Левицький, Н. Перду.
Толідо, Огайо. — Пані Хомишин $5, Братство св. Миколая, від. 167, коляда на лісту 1684, прислав Іван Кульматицький $54. Зложили: по 10: М. Скотинський, Д. Медецький; по 5: М. Кослина, Гр. Миськів, К. Стефанишин, М. Кучкуда; по 2: М. Білан, М. Блясецький, І. Кульматицький, Т. Василюк, М. Крохмальна, С. Гавриляк; по 1: С. Велінський, П. Зьонкевич, стар.
Стемфорд, Конн. — Н. Н. $5
Савтпорт, Конн. — Українська Запомогова Організація, Михайло Репко, секр. $100.
Ґлестонбері Конн. — Братство св. Івана, коляда по лісту ч. 17, прис. Семен Кунькевич $40. Зложили: по 5: Братство з каси, Л. Сидорак, М. Смик; по 3: М. Ганкевич, М. Когут; по 2: П. Галун, М. Кунікевич, К. Крепчук, М. Стисло, Д. Качмарчик, С. Кунікевич, Й. Патинок; по 1: Д. Кріль, А. Бонк, М. Блажейовська.
Ню Гейвен, Конн. — Українське Тов. Січ, Михайло Довгий, секр. $25.
Форествіл, Конн. — Й. Хомiський $10.
Ню Бритейн, Конн. — Українська Катол. Громада, збірка на представленню $30.31.
Даберi, Конн. — Відділ 381 У. Н. С., Михайло Маркевич, секретар прислав $56, проголошено в Свободі 2. 6. 48.
Шикаго, Ілл. — Союз Українок, відділ 36, Марія Шемердяк, секр. прислала $100. Юрій Небор, прислав збірку $25. Зложили по 5: Й. Корпан, В. Корпан, Ю. Небор, З. Ґлушик; по 2: М. Ґлушик, Н. Н., В. Демкович 1.
Лудлов, Масс. — Відділ 253 УНС, коляда, проголошено в Свободі 2. 6. 48. $34, М. Пукіш 5.
Індіян Орчард, Масс. — Мих. Сцицюрка $5.
Бриджвотер, Масс. — М. Заверуха $15.
Голийок, Масс. — На зборах Тов. ім. Т. Шевченка, відділ 52 УНС зложили члени $54. М. Мазур 7; по 5: В. Бурко, І. Процишин, В. Коваль, Й. Шевчук, І. Вавришин, Д. Хрупалик, Й. Фуйчак; по 2: С. Вавришин, В. Грибик; по 1: Й. Вавришин, І. Фінстер, П. Микитюк. Прислав Д. Хрупалик.
Питсфілд, Масс. — Український Національний Комітет, на лісту ч. 166, $100. Зложили по 10: А. Маланчук, І. Яремій; по 5: М. Дарчук, І. Басістий, О. Яремій, П. Терпак, С. Антонійчук, М. Стефанюк, Г. Терещук; по 3: Укр. Нац. Комітет, А. Никорчук, К. Копичак; по 2: В. Копичак, о. М. Скородинський, Г. Козак, А. Гуска, В. Гуска, М. Стефанюк, Г. Яремій, І. Семенів, М. Никорчук, І. Мартинюк, Ю. Спасик, С. Спасик, М. Соколовська; по 1: П. Кушнір, Я. Харів, Р. Палмер, І. Гречак, Т. Кащук, П. Данилів, М. Олексин, І. Найда, М. Никорчук, І. Каладрубський.
Вунсакет, Р .Ай. — Сестрицтво Пр. Д. М., замісць вінка на могилу бл. п. Анни Каськів $10.
Міннеаполіс, Мінн. — Відділ 385 УНС, збірка $106, прислав Олекса Козак, секр.
Галлок, Мінн. — А. Кирилюк і дружина $15.
Ст. Джозеф, Мо. — Громада й парохіяни св. Йосифа, коляда, прислав Стеф. Юркевич $69.25.
Портленд, Ореган. — На зборах Тов. Івана Франка, збірка $26. З каси Тов. 10; по 5: Г. Пелех, О. Федюк, С. і А. Олещук; Ф. Кіча 1; присл. Г. Пелех, секр.
Кензас Ситі, Кензас. — Тов. Володимира, від 323 УНС, з каси $25, члени зложили 35. Присл. Д. Кархут, секр., проголошено в Свободі 1. 24. 48.
Пало Алто, Кал. — В. Р. Тимошенко $10.
Лон Анджелес, Кал. — Українська Централя, д-р Г. Скегар, секр., прислав $50.
Фернандіна, Фла. — М. Першин $5.
Есквітля, Мексико. — Д. Гобаль $5.10.
Форт Вилліян, Онт., Канада. — П. Харидчак $5.

Жертви по $4.00:

Марвій Чап.

По $3.00:

С. Полянська, П. Д. Черри, Е. Лисюк, К. Джорджія.

По $2.00:

В. Федорович, К. Гатлан, Т. Коляр, М. Більський, Н. Жирій, А. Медвідь, М. Бойко, М. Басей, В. Купот, В. Ґреб, І. Стецько, Р. Шалабавка, Д. Федевич, В. Александер, В. Стецик, Н. Н.

По $1.00:

І. Ганчар, М. Пастернак, І. Батючок, М. Мадараш, Н. Н., С. Ґрохольський, Т. Заяць, А. Федуська, П. Ясновський, В. Буртик, І. Михалевич, Л. Шпуляк, А. Козура, Н. Н., А. Набережний, П. Баховський, І. Жмутин, М. Чопик, Ю. Намісняк, З. Федоранич, М. Тимощук.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE. Inc., P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5. PA.

Тисячі хворих та інвалідів зпоміж ваших рідних братів і сестер на скитанні в Европі догоряють в чужих лікарнях. Не дайте їм умерти, доможіть, рятуйте, складаючи свою жертву на допомоговий фонд З.У.А.Д.Комітету!

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Army Radio Specialists in the Making

Future dot-dash experts receive instructions in sending and receiving Morse code. After completing their training, these soldier-students will fill important jobs with the Army Ground Forces. These young men are typical of the many high school graduates who selected the kind of training they wanted under the U. S. Army Technical School Plan.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Принагідні жертви.

Заходами Жіночої Секції У. З. Д. К. і організацій нових імігрантів „Самопоміч" відсвятковано Щедрий Вечер спільною вечерею, що було вже описане в „Свободі". Тепер подаємо грошевий звіт з того вечера, а це з добровільних жертв, які зложили слідуючі особи: Ксеня Мортон $10; по $5: д-р Л. Мишуга, Анна Курило, Дмитро Галичин, Данило Кольба, Федір Бражник; П. Дерех $3; по $2: К. Пелешок, І. Повх, А. Сороківський, А. Йосик, Я. Стеткевич; по $1: І. Гордіюк, Д. Кокольський, М. Демидчук, Х. Ратушна, М. Ленчук, Е. Дмитрів. Разом з добровільних жертв $54, прихід з вечері по оплаченні всіх видатків $102.58, з відзначок на балю Сурми в Вебстер галі $50. Вислано до У. З. Д. К. $206.58.

Всім жертводавцям Жіноча Секція і Самопоміч складають щире Спасибіг. Для п. Сурмача окрема подяка, що самий запросив наших жінок до збірки на своїм балі, яка як вже повище згадано присесла $50.

Зі свята Соборности Українських Земель.

Жертви на Святі Злуки, яке відбулося 1. лютого в шкільній авдиторії при 6 вул. (Допис про це свято був уже в „Свободі"). Збіркою, якою занялись жінки з Обєднаного Комітету під проводом Дарії Кульчицької.

Жертвували: по $5: Г. Комуніцький, П. Мадлай, М. Любінець, Д. Кульчицька, І. Ґелетій; Д. Ксьондзик $3; по $2: А. Кертицька, К. Мартинюк, М. рак, Скоцко, Заґроднік, Літвора, С. Лехицька, Опєля; по $1: Малярський, Завроцький, Красноніс, Драґан, А. Настюк, Кучма, Малетич, Віщук, Удич, Ґураль, К. Кущак, Крупка, Мартиняк, К. Добрянський, Ковбасник, Е. Кобзар, Бардичок, Гузар, Кучма, Е. Ликтей, Різник, Василів, Грицковяк, Сухоцька, Посікіра, Козак, Калина, Марусевич, Кольба, Добрянська, Скульський, Ганас, Паньків, Павелків, Заяць, Поливка, Ґураль, Задорецький, Пушек, Рокецька, Долішний, Брелюс, Ривак, Ситнятицький, Ярема, Цимбалів, Ґумовська, Прудиус, Стахів, Вітенко, Хандога; Стеткевич, Угорчак, Пелешок, Коніцький, Макар, Ґураль, Федан, Курочка, Ткаченко, Скодзінська, Угорчак, М. Р., Н. Н. — Разом зі збірки $158.14, з відзначок при дверях $60.65, отже всього $218.79, по оплаченні всіх видатків осталось чистого $142; до цеї суми доложено з каси Обєднаного Комітету $8, що зробило суму $150. На річних зборах О. К. розділено ці гроші по $50 на У. З. Д. К., на Конгресовий Комітет і на У. П. А. Гроші касієр Кучма вислав на призначені місця.

Марія Демидчук,
б. секр. Об. Ком.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З ювилею на скитальців.

Дня 16. грудня м. р. родина і приятелі громадян Миколи і Марії Капраль влаштували для них несподіванку з нагоди 25-літнього ювилею їхнього подружжя. Шановних ювилятів запрошено до Українського Народного Дому на Вест Сайд, де наше жіноцтво приготовило вечерю. По промовах та співі п. М. Левицький попросив гостей зложити жертву на скитальців. Пані Емілія Дуброс і М. Петришин занялися збіркою, яка принесла $47.65, котрі то гроші передано до Злучених Організацій міста Клівленду до висилки до У. Д. Комітету в Филаделфії.

Жертви зложили: Н. і М. Капраль $5; по $2: Д. Шмаґала, І. Жук і А. Фітяк; по $1: Т. Савчак, М. Левицький, М. Петришин, М. Куць, М. Матіїшин, Дженович, В. Репужинський, Г. Кальницький, Собінський, М. Пукач, Т. Мураль, Мерач, Окана, С. Ламиш, М. Фарналь, М. Мазур, Е. Салата, П. Гузіль, А. Банась, Колкман, М. Капраль, П. Полівчак, М. Кукіз, Г. Шваґуляк, К. Андрійців, І. Сердинський, А. Жук, К. Стрека, Колодій. Дрібними $6.65. Разом $47.65.

ТОНТОН, МАСС.

На допомогу українським скитальцям.

Уряд 122 відділу У. Н. Союзу, ім. Тараса Шевченка підготовив запустний обід громади в неділю 14. березня, а по обіді гром. Володимир Проніцький сказав кілька привітних слів, а гром. Макар Заверуха згадав за терпіння наших рідних в Україні й на скитальщині.

На допомогу скитальцям зложили: М. Витяж і М. Заверуха по $5; К. Оліяр $2.50, а М. Шаран $2; по $1: В. Проніцький, К. Сізінський, Х. Салата, М. Попович, В. Туркайло, Т. Пересон, А. Симиґин, Л. Проніцька. Решта дрібними. Разом $23.75, які вислано через ЗУАДКомітет.

За відділ 122 У. Н. Союзу:
Михайло Попович, голова;
Кароль Сізінський, секр.

СМІХ — ЦЕ ЗДОРОВ'Я

— Пане, — прибіг помішник до аптекаря, — тут прийшов один шотляндець і просить на 10 центів стрихніну, щоб отруїтися. Що робити, щоб його врятувати?!

— Скажіть, що стрихнін коштує тепер 20 центів!

•

— Чому ваш дядько заподіяв собі смерть?

— Через погану пам'ять та неуважність.

— ??!!!

— Його послали на щорічні військові вправи, і він вистрелив у себе, коли стояв на стійці. Він забув паролю.

•

— Тату, чи може мій новий наречений замінити твого померлого компаньйона?

— Та мені все одно, — не знаю тільки, чи згодиться трунар. (Пугу).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. К., Лос Енджелес, Каліф. — Фотографії цього дерева були в різних американських газетах, а наша інформація походить з цього самого джерела, з якого брали новинки нші газети. При цьому ствердjували, що вправді в Каліфорнії мають бути ширші дерева, але виходило б, що це не так добре провірене, як вістка про „найгрубше" дерево в нюйоркськім стейті. Тому ми подали, що „може так, а може ні". Ви нагадуєте „Дерево генерала Шермана" в Каліфорнії, що має 36 стіп в промірі, а 114 в обводі. Добре! Дякуємо.

Т. І., Шікаґо, Іл. — Усе, що ми дістали, було видрукованє. Провіримо цю справу в Зл. У. А. Д. Комітеті.

„РЕГАБІЛІТАЦІЯ МАРШАЛА ФАШИСТІВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ".

(Докінчення зі стор. 3-тої).

Тільки, коли командант африканського театру війни, маршал Італьо Бальбо, загинув у повітряній катастрофі (зістрілений англійцями) пригадав собі Мусоліні призабутого Ґраціяні. Але Ґраціяні, як верховний командант лібійського фронту, у свойому звіті пише таке про війну у Лібії: „рахунок зроблений без моеї причасности й волі, людцями різного ґатунку, що без жалю зраджують разом з Вами Італію..."

Ґраціяні — читав „припадково" божевільні листи „фюрера" до неменше засліпленого „дуче", в яких ґерманський „божок" ділить нездобутий ще світ між двох „консулів" арійської імперії — Гітлера й Мусоліні... А тимчасом Ґраціяні був свідком більш як безличної поведінки ґерманських рядовиків супроти італійських старшин... Ось чому він закидае зраду „дуче"... Мусоліні не хотів бачити, що його віроломні союзники — німці кпили собі на кожньому кроці з усиль італійської армії, хай і не дорівнюючої своїм духом „розюшеним ґерманам"...

Не дивниця, що справа Ґраціяні набирає в такому насвітленні іншого обороту перед совістю італійського патріота...

Причасність Ґраціяні до т. зв. уряду „італійської соціяльної республики", „служниці" маршала Кессельрінґа — тільки виправдує „абісинського льва". Між „запроданцями" він одинокий як представник касти войовників хотів в останньому найкритичнішому моменті рятувати, що міг тільки врятувати вояк... честь армії, яка була примушена стояти по другому боці барикади...

І треба сказати, що мимо деяких порушень (закиди братовбивчгої війни) Ґраціяні служив Італії, а не ворогові!

Зараз ще за скоро пророкувати точний текст регабілітації Ґраціяні. Її моральне народження почалось апелем маршала до найвищого судді — італійського народу!

Кращої оборони не міг би придумати навіть найбільш вирафінований адвокат!

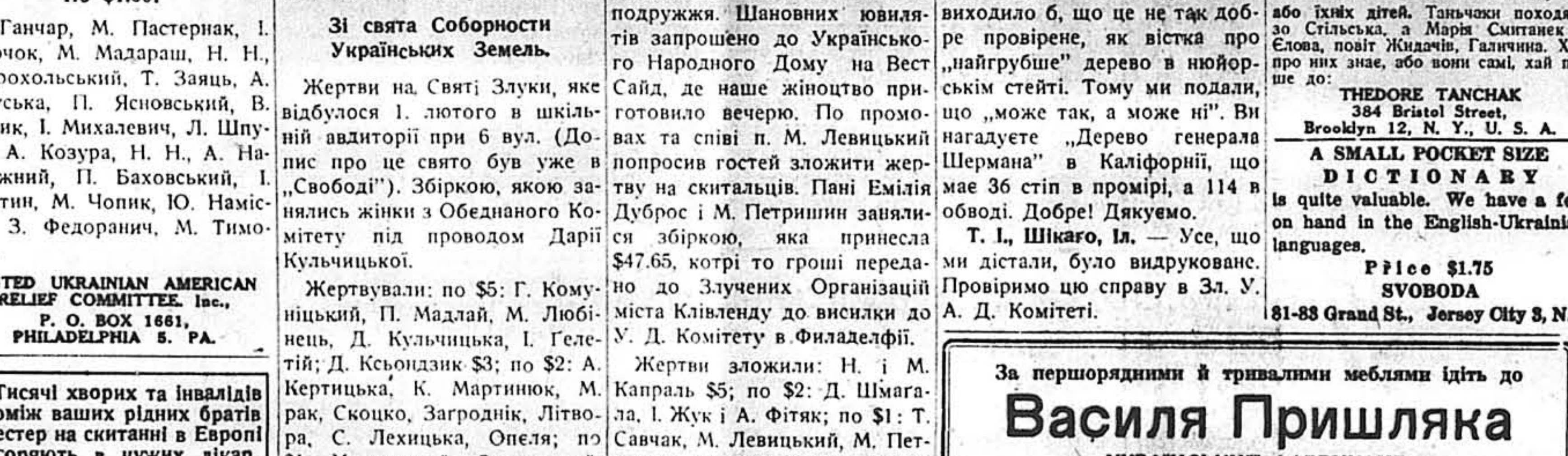
Ігор Євшан (Рим).

ПОШУКУВАННЯ

ШУКАЮ
ВАСИЛЯ І ГРИГОРІЯ ТАНЬЧАК І МАРІЮ СМИТАНЄК,
або їхніх дітей. Таньчаки походять зо Стільська, а Марія Смитанек з Єлова, повіт Жидачів, Галичина. Хто про них знає, або вони самі, хай пише до:

THEDORE TANCHAK
384 Bristol Street,
Brooklyn 12, N. Y., U. S. A.

ТАРЗАН, ч. 1815. Вартівник побачив.

Кулі ренеґатів найшли свою жертву.

Коли Педро впав, Тарзан негайно зібрав своїх войовників.

„Окружіть село" — шепнув він. „Кожний хай вибере одного ворога, а коли я закричу по малпячому, кидайте свої списи на них!"

А в селі в тому самому часі малий синок Еронга виглянув на двір.